

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Az új szerb mozgalomhoz.

Bármit irjanak is a túlzó szerb lapok, a Nase doba és Zasztava, az országos szerb vezérfiaknak budapesti nyilatkozata meg fogja tenni a maga eredményes hatását.

Az említett lapok folyton azzal állnak elő, hogy a nyilatkozók nem képviselik a szerb népet.

Hát talán ők — ez a

két lap — képviseli?

Először is mondjuk ki nyíltan, hogy a szerb nép, mint nép, foglalkozásánál, műveltségénél s érzékenyebb gondjainál fogva, nagyon távol tartja magát az efféle kérdések fontolgatásától.

Mi, akik előtt közvetlenül, szemünk látára korbácsoltatott fel a szerb nemzetiség, s viszont akik szemtanúi voltunk annak is, hogy a Tisza-kormány tapintattal párosult erélye mint tudta ezen lelketlenül sított izgalmakat féken tartani, majd teljesen elenyészteni: tiszta lelkiismerettel mondhatjuk, hogy a szerb politikai elégedetlenségének indokál kizárólag csak az a néhány nemzetiségi igazgató nevezhető, akiket immár bizonyított hazafiatlan bűneik visszarántottak oda, ahonnan mint kisértő lidércek fölszállottak, az ismeretlenség mocsárjába. Éppen az teszi e mozgalmat kétszeresen örvendetessé, hogy oly férfiak álltak annak élére, akikkel szemben el kell nemúlnia az alkotmányos kételkedésnek; akik hosszú és hazafias közpályájukon jó magyaroknak bizonyultak mindig anélkül, hogy megszüntek volna anyanyelvüknek, nemzetiségüknek hí fia maradni. Avagy Zsivkovics báró, Sztójacskovics, Dimitrievics neve, nem kezesség-e, hogy utógondolat nélkül is őszinte a nyilatkozat, melyet tesznek; hogy nem lehet hazaellenes az ügy, melynek érdektársai a tömörülnek?

Mindezek után említsük-e Popovics Vazult, az ó-becsei kerületnek harmad ízben megválasztott érdemes követét, aki megközelíthetetlen magán életén kívül a legnehezebb viszonyok között, mint újvidéki királyi ügyész, szerb léte, a szerb nemzetiségi bűjtogatókat kinyomozta, törvény elé állította, az akkori szerb világ hangulatának ellenére igazság vádját emelte ellenük s fejükre olvasta a törvény szigorát?

Megérdemelnek-e mi, hogy egy szerb is őszinte szándékkal közeljék hozzánk, ha kételkednénk oly férfiak becsületes lelkében, akik hosszú közpályájuk alatt inkább véreik, hitsorsosaik balnézeteit túrték, semhogy a magyar állam sarkalatos jogi elveitől az olcsó népszerűség felé eltántorodtak volna?

Nem, nekünk ezen urak nevében, multjában, jellemében föltétlenül meg kell biznunk; méltányolnunk kell azon nemes kezdeményt, mellyel a magyarok és szerbek közötti visszavonásnak éppen alapokait iparkodnak megszüntetni.

Alapokait — mondjuk — azért, mert a magyar alkotmány és közjogi alap elismerésével kezdik, mi nélkül Szt. István országában törvényes és áldásos politikai munka nem is volna kezdeményezhető.

Ugyan nem új és eddig perhorreskált idea ez a szerbek közt; csak hogy a viszonyok — orosz befolyás, délszláv egyesülés — olyanok voltak, hogy inkább kedveztek a lármás népszónokok handabandáinak, mint a csendesen érvelő s példával vezető egyének jóakaratainak. Ilyen elemek kerülvén vezérszerepre s divatba, a maguk szellemét — mint mindenki a magáét — átvitték az autonómia terére is és annak képviselőit ideges álomlátásaiknak megnyervén, a törvényes firma alatt törvénytelen üzemeket szitogattak.

E tapasztalatnak behatása alatt a salus rei publicae elvét szívén hordó kormány csak a politikai mély bölcsesség jelét adta, midőn a

kongresszusnak egyre-másra való összehívását nem szorgalmazta, vagyis lehetőleg kerülte a nép igaz érdekeivel és békéjével merőben ellentétes állandó izgalmaknak alkalmi szaporítását.

Ha azonban a szerbek, mint a jó előjelek mutatják, törvényes és hazafias alapon szervezkednek és megbízható vezérfiak köré csoportosulva biztosítékot nyújtanak az iránt, hogy békülékeny szeretettel és valláskerölési céllal kívánják autonóm jogaikban élni: akkor a magyar kormány a kongresszus ügyét bizonyára szívesen fogja sürgetni s előtérbe tolni, mint minden oly ügyet, mely egy hazafias gondolkodású népfaj kulturális felvirágzását, és így vele és benne a közhaza arányos izmosodását előmozdítani alkalmas.

Azonban a vezető férfiak jóakarata és a kormány támogatása még nem elég két tényező a feladat megoldásához. Szükséges, hogy maga a nép, mint a kongresszus képviselői választója, jóakarató tanácsokkal s békítő céllal tájékoztassék a megoldandó föladatakról.

Szükséges továbbá, hogy a megválasztandó kongresszusi képviselők minél behatósabban s minél önzetlenebb lelkiismeretességgel kutatgassák, melyek azok a kérdések, melyekben a püspöki karnak a szerb kultúra kára nélkül engedelményeket tenni nem lehet.

Ne felejtsek el, hogy a gör. kel szerb egyház is hierarhikus, vagyis központi kormányzatu s így a püspököket egyszerűen félretolni, vagy világos minoritásba szorítani: oly sakkhúzás volna, mely makacs vis inertiae kifejtését vonhatná maga után.

Mert az több mint bizonyos, hogy a püspöki kar ellen bajos lesz a legjobb indítványoknak is érvényt s életet szerezni. Egyébiránt nem is az a fődolog, hogy $\frac{1}{3}$ rész pap s $\frac{2}{3}$ rész világi üljön a kongresszusban — mit a haladók akarnak; — hanem az a fődolog, hogy a szerb nép kulturális haladása arra hivatott és ahhoz kedvet érző egyének által irányítva, a nép józan s értelmes többségének közös akaratára szerint vezettessék.

Gondoskodjanak jó iskolai rendtartásról; aztán már közömbös lehet, hány pap, hány világi vesz részt a végrehajtásban . . . csak végrehajtásuk.

Intézkedjenek, hogy végre-valahára legyen papnevelő intézetük, szemináriumuk; mert az egyházi állás természete hozza magával, hogy az internatus, azaz bentlakás nélküli liceumi nevelésmód mellett kellő célt nem érhetni.

Ha valaha, ugy most szükségük van a szerbeknek bölcs önmérsékletre, a kormány bizalmát bíró férfiakhoz való ragaszkodásra, általában a békülékeny szellemre s azon józan életbölcseségre, hogy: Melior est asinus vivus, quam leo mortuus.

Hirek.

A megyei alispán ur a napokban Budapesten járt s a községi csendőrség életbeléptetésének elveit fölött napokig tárgyalta az illető szakosztályokban. Akik ezen munkálattal egész horderejében méltatni kívánják, gondolják meg, hogy a bácsamegyei csendőrség az első s a maga nemében egyetlen lesz az országban s így a kezdeményezés összes nehézségei a megindítóra háramlanak. Legyen is aztán övé a remélt siker esetén a dicsőség és elismerés!

Az igazságügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki a törvényszékek elnökeihez és a járásbírókhoz: „Az országgyűlés mindkét háza oly esetekben, midőn valamely tagja mentelmi jogának felfüggesztése kérelmezte, a bíróság ily kérelmet az eddig kitejtett gyakorlathoz képest főleg 3 szempontból teszi vizsgálat tárgyává, nevezetesen megvizsgálja: a megkeresés illetékes bíróságtól származik-e? A panasz tárgyát büntető vagy vétség képezi-e? Van-e tényleg összefüggés e közt és az illető képviselő személye közt? és végre az előbbiekből kifolyólag nem forog-e fönn zaklatásnak esete? — Ebből önként következik, hogy a bíróságok által az országgyűlési mentelmi jog felfüggesztésére irányzott és a képviselőház vagy pedig a főrendiház elnökéhez intézett kérelmeknek fel kell szereltetniük az előnyomozás iratainak legálább is ama részével, a melyből a fenn érintett körülmények kellek megbirálhatók. Ez annál is szükségesebb, mert ellenkező esetben az országgyűlés nem a hiányok

pótlását rendeli el, hanem a hiányos megkeresést egyszerűen visszautasítja megtagadja a mentelmi jog felfüggesztését. Intézkedjék tehát (cim), hogy az említett megkeresések minden egyes esetben az érintett kellekkel felszerelve intézessenek a képviselőház, illetve a főrendiház elnökéhez. — Ugyanez alkalommal arra is figyelmeztetni kívánom (cim) hogy a törvényhozó testület mindkét házának tekintélye iránt tartozó tiszteletnél fogva a mentelmi jog felfüggesztése végtől kiállítandó megkereséseket, ha azok alapját törvényszéki illetékesség alá tartozó cselekmény képezi s — ide nem értve a sajtóügyeket, a melyekre nézve a vizsgálóbíró külön hatáskörrel van feruházva — nem a törvényszék által kiküldött vizsgálóbíró, hanem a törvényszék nevében maga az elnök írja alá. Járásbírói illetékesség alá tartozó esetekben az ily megkeresést vagy a járásbíró vagy valamely albíró állítsa ki.”

Körrendelet. A földmívelés- ipar és kereskedelmiügyi miniszterium a következő fontos körrendeletet bocsátja közzé: a bor és pálinka sem élelmi szernek, sem kertí vagy mezei terménynek, sem házi iparcikknek nem tekinthetők, miért is annak heti vásárokon való árusítására az 1884. XVII. t. c. 50. §-a értelmében csak a helyben lakó van jogosítva.

A „Népkör“ évi lakomája szerdán este folyt le a „Vadászkürt“ emeleti teremben 156 száj részvétele mellett. Mindnyájan kaptak jól és jót enni-inni, Sándorék szépen húzták és igazán lelkes volt a társaság. $\frac{3}{4}$ 8 órakor megérkezett Sándor Béla főispán ur, kit a jelen voltak egyhangú harsogó éljennel üdvözöltek. Jobbján Hoffmann polgármester, balján Kuzsarevics gk. esperes foglalt helyet. A toaszatok sorát Jakobsits Mihály népköri elnök nyitotta meg, az összes jelenlévők s a Népkör nevében éltetvén a főispánt. Szavai elnémultak a nagy éljenzésben. Dr. Wolf Kálmán a Népkör elnöke Jakobsitsra köszöntött. Batori János hitelemző a polgármester urra, mint igazságos Mátyás szellemének örökösére mondott toaszatot. Radics főgymn. igazgató, csinosan és történeti vonatkozásokban szellemesen éltette jelenlevő szerb testvéreinket, névszerint azok hitközségi fejét, az esperesprótót. Zsuffa Vince Zsulyevics Demjén tiszki bírora, a Népkör egyik Nesztorára üritett poharat. Dr. Molnár István Lajos tanár a Népkör tisztikarért ivott, elmeztetvén Széchényi prófétái szellemében kitűzendő társadalmi feladataikat, kivált azt az egyet, hogy miután alkotmányos hazában élünk s így minden voks — akárki feje ejti — egyformán számít: az ilyen körök vezető férfiai annak kiválólag arra hivatva, hogy a közügyek intézésében számerejénél fogva döntő népi okos és helyes meggyőződésre segítsek s alkotmányadta jogaival bölcsen élni tanítsák. Kosza László ügyvéd, törvényszéki stílusban Dobák kir. ügyészre, Lukits Béla tanító Mihályi János megyei főügyészre, mint a köznevelés buzgó első munkására, Heller Fazekas mester, felső városi képviselő, Sándor Béla főispán ur egészségére ivott. A főispán ur válaszólag jelezte, hogy mint 20 éves polgára e városnak, ő is zomborinak vallja magát s mert e város polgárait szolidaknak ismeri, mindenkor szívesen mulat velük együtt. E kört is örömet fölleverte a szíves invitálásra, mert tudja, hogy annak tagjai nem az üres szavak, csilingelő frázisok emberei, hanem a munkában és művelődésben keresik büszkeségüket. Részéről mindenkor önzetlen támogatásra számíthatnak méltányos igényeikben, míg jellemüknek ezen komolysága szabad iránt tetteiknek. Elteti a Népkör összes tagjait. Ezután a társaság fölkel az asztaltól és nem kor vagy tisztesség, hanem belső vonzalom alapján újból sorakozott Mihelics kitűnő magyarádi útegei körül, még pedig oly buzgón, mintha állomásaikon végelegetve lettek volna. Némely részét csak a reggeli haragszó intette, hogy jó lenne már . . . szökni . . . De hova is tévedtem?! Hiszen a lap programja kizárja a pletykát! . . .

Az első zentai gőzhengermalom fizetését beosztotta. Részvényesei Spitzer Ignác, Spitzer Károly, Spitzer Miksa. Csődnyitási határnap február 11. Bejelentési határidő március 11. Tömeggondnok Brestyánszky Kálmán zentai ügyvéd, perügyelő Orsay Vilmos szabadkai kir. trvszéki bíró.

Folyó hó 9-én a kis szerb temető utcában egy három ló által húzott halottas kocsi úgy elakadt, hogy a kátyúból se ide se oda nem mozdulhatott. Valóban fel kell habórodni a kegyeletnek minden érző kebelben, annak láttára, hogy egy közhely, egy temető utja ennyire mostoha gondozásban részesül. Pedig az egész hosszúság az apatini uttól alig pár száz méter s ha kiépülne, egy szép egyenes, népes utca boldogulna nemcsak, hanem a katolikus temető a Szelence felől, továbbá a kórház és szegényház is, mindenkor hozzáférhető lenne.

Árverés. Guttman József 3227 frtra b. ingó febr. 16-án Kula. Portz Valentin 2376 frtra b. ingatl. febr. 18-án Kula. Schlits Szava 2450 frtra b. ingó febr. 20-án Újvidék.

Az első csajkásföldi magyar ajku Tiszakálmánfalva telep bizottsága legutóbbi nagy ülésében Grósch Vilmos felső-kovili helyettes jegyzőnek, mint ideiglenes helyettes jegyzőjének, fáradsága jutalmául évi 300 frt tiszteletdíjat szavazott meg.

A mult hó 20-án, jégtorlás miatt megszüntetett kompforgalom a Dunán, Gombos és Erdőd között, ismét helyreállván, az összes teher és nappali személyi forgalom a Dunán át, f. hó 7-ével ismét megnyitott.

Jankovác. — Vig időket éltünk, vig csillagok jártak a közelmúlt pár farsang hét lefolyása alatt. Fiatalságunk, — melyet a tánc-szaizon nagyobb hullámlása a vidéken magával ragadott, — majd teastély, majd bál s utóbb e hó elsején egy minden reményen felül sikerült műkedvelői színi előadással és viraditig tartó táncal örvendtetett meg bennünket. Előadott: „Liliumi” című vígjátéka Szigligetinek. Szépszámu közönség hallgatta feszült figyelemmel az egész előadást s gyakran szünni nem akaró tapsviharba tört ki. — Nem mulaszthatjuk el felemlíteni az elragadtatást, melyet Bobár Jolán, a kedves Pingitzer Hermin és Mariska nővérek úgy Kopp Henriett úrhölgyek játéka idézett elő. — Aztán — no hisz úgy volt aztán — szólt az a „csönös”! Szikrázó jókedv, ki nem apadó táncbél, tüzes csárdások és a mi fő: a kedves hölgykoszorú reggelig ékíté a termet. Tiszta jövedelem 40 frt 50 kr, mely a most már megalakult „műkedvelői társulat” alapítókéje gyanánt tekintetik. (Sok szerencsét hozzá.) Felülírték: Németh Imre pl. 2 frtot, dr. Mally 2 frtot, Grosz L. Mór 1 frtot, N. N. 50 krt. Nemes pártolásukért fogadják e téren is mondott köszönetüket. A műkedvelők.

Zentán Cziczovszky András II. osztályú tanuló f. hó 3-án a Tiszába ölte magát. Állítólag a szerencsétlen azért tette ezt, mert atyja az iskolából kifogta s a mesterségre szorította.

A Felső-Kovil községi szerb ajku leánytanoda ideiglenes helyettes tanítónőjévé Kalits Darinka kisasszony lett megválasztva.

Jankovácra kerestetik egy fiatal tanító, ki az egyik ottani beteg tanítót addig, míg nyugdíj ügye eldől s rendes pályázat útján helye betöltetnék: havi 30 frtért helyettesíté.

Kisszállásán jan. 31-én déli 1/2 12 órakor Tót Mihál, kiszolgált csendő, a vasuti állomáshoz közel, előbb szeretőjét, ki Jankovácra kikérésre s vele elmenni nem akart, három revolver lövéssel életveszélyesen megsebesítette; azután szívének irányított lövéssel saját életének vetett végett.

Farkas Kálmán mélykúti postamesternek, ki Almáson a nagy vendéglőben szíven lökte magát, temetése Almáson f. hó 7-én volt.

A bikityi olvasókör azon szerencsés helyzetben van, hogy helyiségét a községtől ingyen élvezzi, mi a kör nagy előnyére szolgál. A helyiség igen esinos épület és a községnek valóban díszét képezi. A belső berendezése is egészen városias. Az olvasókör e hó 4-én saját alapjának gyarapodására táncmulatságot is tartott, melyen nem csak a tagok nagyobb része, hanem a közel vidékről is számosan részt vettek. A mulatság igen sikerült volt, mert a jókedv senkinél sem hiányzott és csak a reggel oszlatta szét a díszes vendégkoszorút. Figyelmen kívül nem hagyhatom, hogy felülírtéseket is eszközöltek; nevezetesen: Törk János 1 frt, Michler Sebestyén 1 frt, Ferencz Sándor 40 kr., Osztrovicz István 40 kr., Bitterman Károly 60 kr., Pilaszánovits Péter 40 kr., Strommer N. 40 kr., Barits István 1 frt 60 kr., Brandt József 1 frt 40 kr., Fuller Lajos 50 kr., Alaga Pál 40 kr., Treuer Mór 1 frt és Künszter Armin urak 1 frt, kiknek ezennel az olvasókör köszönete nyilvánítottatik. H. I.

A zombori állami főgymnázium érem és pénzgyűjteményét újabb gyarapították Schöffner József úr 20 db. ezüst, 30 db. rézpénzzel; ifj. Husvéth István úr 47 db. ezüst, 6 db. rézpénzzel; A kernann József úr 3 db. rézpénzzel, melyből 1 db. római, a nagy Constantin császár idejéből 324-ből, 1 db. II. Ferenc austriai császáré 1800. és 1 db. I. Vilmos német császáré 1875-ből; Steiner Lajos főhadnagy úr 1 db. ezüst és 1 db. rézpénzzel, az első I. Lajos bajor király pénze 1844., a másik II. Ferenc osztrák császár pénze 1812-ből; Heller József úr I. Lipót német császár egy ezüst pénzével 1695-ből; Gfeller Gusztáv úr I. Ferdinánd olaszország királyának koronázási érmé 1838-ból. Schöffner József úr adománya a közetkező darabokból áll: 1. ezüst, 1 db. III. Ferdinánd német császár pénze 1644.; 1 db. III. Károly magyar király pénze 1729.; 1 db. II. József császár mint lübecki fejedelem pénze 1789-ből; 1 db. VII. Keresztély dán királyé 1803-ból; 1 db. Ferdinand würzburgi fejedelemé 1808-ból; 1 db. I. Napoleon mint olasz királyé 1810., 3 db. Hamburg szab. városé 1823. 1841. 1846-ból; 1 db. II. Bernát szászmeiningeni főhercegé 1835.; 1 db. Károly Sándor Anhalt főhercegé 1840., 2 db. Frigyes Agost szász királyé 1841. 1844-ből; 1 db. I. Lajos Filöp francia királyé 1845., 2 db. IV. Frigyes Vilmos porosz királyé 1846. 1848., 1 db. I. Lajos bajor királyé 1846., 1 db. V. Frigyes Ferenc mecklenburgi fejedelemé 1848., 1 db. I. Vilmos mint würzburgi fejedelemé 1850., 1 db. III. Vilmos német alföldi királyé 1850. II. rész 1 db. II. Szaniszló utolsó lengyel királyé 1788., 1 db. III. Viktor Amade szárd királyé 1799., 1 db. IV. Miksa bajor választóé 1800., 1 db. Napoleon Jeromos vestphali királyé 1812-ből; 2 db. II. Vilmos hesseni választóé 1831. 1837., 1 db. György mecklenburgi fejedelemé 1831., 4 db. I. Frigyes Agost szász királyé 1834. 1841. 1846. 1848., 1 db. VI. Frigyes dán királyé 1838., 1 db. XIV. Károly svéd királyé 1839., 2 db. Brema szab. városé 1840. 1841., 1 db. Károly Sándor anhalti hercegé 1840., 2 db. IV. Frigyes Vilmos porosz királyé 1841. 1848., 1 db. Adolf nassau hercegé 1842., 1 db. Frigyes Ferenc mecklenburgi fejedelemé 1843., 1 db. Lipót badeni főhercegé 1844., 1 db. Lipót nassau hercegé 1845., 2 db. Ernest hanoveri királyé 1846. 1849., 1 db. I. Lajos bajor királyé 1847., 1 db. Frigyes Vilmos porosz királyé 1848., 1 db. II. Lajos hesseni főhercegé 1848., 1 db. velencei 1849., 1 db. Pál Frigyes olenburgi hercegé 1849., 1 db. sveci 1850. Ifj. Husvéth István úr adománya. I. Ezüst: 3 db. Ragusa városé 1200-ból; 1 db. I. Ulászló magyar királyé 1404., 1 db. Nagy Lajos magy. királyé 1342., 1 db. Mátyás királyé 1457., 2 db. II. Ulászló magy. királyé 1508. 1510., 1 db. I. Ferdinand magy. királyé

1529., 1 db. Miksa magyar királyé 1565., 1 db. Zsigmond lengyel királyé 1598., 6 db. II. Mátyás magy. királyé 1616., 5 db. II. Ferdinand magy. királyé 1628., 2 db. III. Ferdinand magy. királyé 1642. 1 db. I. Lipót császáré 1674., 1 db. V. Keresztély dán királyé 1690., 4 db. I. Lipót császáré mint magyar királyé 1695., 1697., 1700., 1704., 2 db. I. József császáré 1703., 1705. és mint magyar királyé 1704., 1 db. I. Frigyes Agost szász királyé 1713., 2 db. VI. Károly császáré mint lübecki fejedelemé 1727., mint császáré 1740., 1 db. Hamburg szab. városé 1738., 1 db. Mária Theresia magyar királyé 1770., 2 db. II. Ferenc császáré 1802., 1824. és 1 db. mint olasz királyé 1800., 2 db. Mahmud török császáré 1803., 1839., 2 db. I. Ferenc József császáré 1849., 1 db. IV. Vilmos porosz királyé 1854., 1 db. Victor Emanuel olasz királyé 1863. — II. Rész. 1 db. II. József császár 1782., 2 db. III. Napoleon francia császáré 1854. 1864., 2 db. sveci 1873. 1879., 1 db. Vilmos német császáré 1874-ből. Az ajándékozók fogadják szíves adományukért legmelegebbköszönetemet. Radics György s. k. igazgató.

Beküldetett a felsőházi törvényjavaslatról egy röpirat. Irta: gróf Zichy Jenő. A röpirat Andrássy Gyula grófnak van ajánva s jellegéje: „Remélve tenni.” A röpiratot bevezető ajánlás mindjárt azon magyar nemesség dicsőretévei kezd, mely oly nagy lelkiüen le tudott mondani kiváltságairól a felszabadult nép és az egész nemzet javára. Először a főpapokkal foglalkozik s azt hiszi róluk, hogy megérdemlik, hogy a felsőházba jussanak; a protestánsok közül a superintendensek bevételét helyesli, de a világi felügyelőket nem. A főispánok kiharadását az 1848. 29. t. c. természetes következesének tartja A hercegek, grófok és bárók cenzusát 3000 frtra szabva túlságos magasnak tartja s megelégszik 2500 frttal, főképen az erdélyi kire való tekintettel. A kinevezettekől ler terjedelmesebben s a párek intézményének indoklása után így fejezi be: „Ezek után nem habozom kimondani, hogy a felsőházba való választás minden alakjában a parlamenti kormány megfontlása volna. Soha sem fogunk ezen az uton egy egészséges alkotmányos élet kifejlődéséhez eljutni, — de Lengyelország sorsához eljuthatunk.”

A P. H. írja: A zombori takarékpénztár 17-ik évi üzlet eredménye 67 ezer 720 frtot tesz ki, melyet 100.000 forintos részvénytőke, 50.000 frtos tartalék és nyugdíj alap, 11.909 frtos külön tartalék, 1.717.439 frtos tartalék betéti állomány és 181.360 frtos visszszámítási hitel forgatásával ért el. Az intézet e nye reséből 63.500 frtot részvényeinek, 2990 forintot, jótékony célokra és 2230 frtot jutalmazásokra fordítani. Jól vezetett intézet mérlege felsziki előttünk, mely hivatásának minden irányában megd felelni: azonban helytelennek találjuk, hogy a tartalék- és nyugdíjalap egy számlán kezeltetik, mert tartalékokéknak vagy nyugdíjalapnak az 50.000 frt elég lehet ugyan, de mindkettőnek kevés s tekintettel az eshetőségekre, egyik alap sem lehet jogszerűleg realizálható. A takarékpénztár tőkéinek elhelyezésében sem látunk arányt, mert az ingatlanokra betáblázott kölcsönöket 1.284.792 frtot a 1.712.439 frtos betéti állománynál szemben magasnak találjuk s inkább szeretnők konstatálni, hogy a 216.520 forintot kitevő jelzálogos váltó-tárca állomány áll ennek helyén és hogy az intézet nem köti ennyire le tőkét, s nem vág be a föld-hitelintézetek üzletkörébe, mi egy takarékpénztárra mindég veszedelmes. A takarékpénztár különben megérdemli a 17 év alatt kivított bizalmat s 5 1/2 millió frtot kitevő forgalma, legelső vidéki pénzüzetekink közé emeli.

Topolyán folyó hó 7-én a fiatalság a létesítendő tűzoltó egyesület javára a nagyvendégő helyiségeiben a várakozáson felül sikerült, tombolával egybekötött táncestet rendezett, a melynek sikerében a fiatal hölgyeknek a legnagyobb rész jut, miután a tombola táblák elárúsításánál oly szép eredményt mutattak fel; ezen fardozásaiért fogadják a rendezőség halás köszönetét. Hölgyek közül ott láttuk: Bogyné, Császárné, Dömötörné, Ettingerne, Hadzsy Gyuriné, Límbeke, Malonyayné, Steinerne, Tárnokné, Vojnits Máténé (Szabadkáról), Vojnits Simonné urnóket. Dömötör Bella, Dörner Katica, Hoffmann Ilka (Zomborból), Límbeke Klementin, Malonyay Irma, Németh Gizella, Tárnok Gizella, Veindl Gizella (Zomborból), Vojnits Ilona és Sárka, Zigory Sándika stb. kisasszonyokat. A mulatság tiszta jövedelme 60 frt, a melyhez hozzájárultak: gróf Hadick 4 frt, dr. Antunovits József 1 frt, Timon László 1 frt, Ráczy György 1 frt, Vojnits Lajos 1 frt, Géczy Kálmán 1 frt, Szirák Péter 1 frtnyi felülírtésükkel, a melyért fogadják a nemes lelkű urak a rendezőség köszönetét. Említés nélkül nem hagyhatjuk meg azt, hogy másnap délután a tánckedvelő mindkét nembeli fiatalág Malonyay járásbíró uréknál gyűlt egybe, hol a kedves házi asszony és házi kisasszony elragadó vendégszeretete és figyelme a vendégek iránt annyira elfeledteté azt, hogy véget is kellene már csapni a mulatságnak, hogy ez csak éjféli felé jutott eszünkbe, a mikor aztán fájdalommal a zenétől és a táncból elválva, kiki haza felé ballagott. — y — f.

A bajai m. kir. adóhivatal területére fémjelző mesterré Felner József ottani ötvös iparos nevezetett ki.

Aradi Gerő jelenleg pécsi szinigazgató, husvétől kezdve Baján szándékozik működni.

A bajai takarékpénztár múlt évi mérlege 29313 frt 03 kr. nyereséggel zárattott le. A részvénytőke csak 42.000 frtot tesz ki. A b-tételek 1.503.719 frt 44 krra rúgtak, míg a pénztári forgalom 9.099.027 frt 62 krt tett ki.

A vidéki szinészet körében közelebb ismét két oly sajnós ügy merült fel, melynek elintézése végett a magyar szinészegyesület központi igazgatótanácsának kellett közbelépnie. Mindkét eset érdekel bennünket, az első geografiái, a második személyes tekintetből. Az egyik Kulán, Szathmáry Károly szintársulatánál történt, hova az ottani szolgabíró sürgönyhívására Bényey István irodai igazgató küldetett ki, akinek sikerült a társulat s igazgatója között felmerült viszályt kiegyenlíteni, amennyiben az igazgató kötelezte magát a társulat tagjait mostani helyökről kimozdítani és élelmökről gondoskodni, az utóbbiak pedig a virágvasárnapig való együttes működésre kötelezték

magukat. — A második viszály a két társulattal bíró Tóth Bélánál Székesfehérváron tört ki, hova a különválasztmány és a társulati ügyvezető meghívása folytán Bártfai A. titkár küldetett ki. A kiküldött az igazgató-tanács közelebbi ülésén tett jelentést eljárásáról, mire az igazgató-tanács utasította Tóth Bélát aként intézkedni, hogy ha társulata tagjai dolgaitak önmaguk akarják intézni, együttes működés mellett virágvasárnapig együtt maradjanak s a közönség, különösen a bérlők érdekeit kielégítsék. Tóth Béla egy év előtt a mi színházunkból ment el Miskolc és Székesfehérvár színházait egyszerre adminisztrálni.

A zombori kereskedelmi és iparbank folyó évi február hó 28-án délelőtt 9 órakor a városháza termében tartja 13-ik rendes közgyűlését, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak. Mindazok, kik ezen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt, alapszabályaink 19. § értelmében 8 nappal a közgyűlés előtt, az az bezárólag február hó 21-ig, a banknál letéteményezni. Az 1884-ik évről szóló mérleg, egy a felügyelő tanács jelentése a titkári hivatalban megtekinthető. Napirend: 1. Igazgatói jelentés az üzletről. 2. A felügyelő tanács jelentése. 3. A mérleg előterjesztése és jóváhagyása. 4. A felmentvény megadása és az osztalék megállapítása. 5. A felügyelő tanács és az igazgatóság kiegészítése. 6. A szabályrendelet módosítása. 7. Hitelesítő bizottság választása. Zomborban, 1885. év február havában. A zombori kereskedelmi- és iparbank igazgatósága.

Merencsics István szabadkai gyáros, s napokban vezette oitárhoz Bokor Ilona kisasszonyt.

Az ujverbázi takarékpénztár február 26-án fogja rendes évi közgyűlését megtartani.

Csődök. Theodorovits Konstantin ellen esődb. Zottományi Sándor, tömegg. Bruck Armin, márc. 11. Zombor. Ifkovits Amália ellen esődb. Groiceanu Mihály, tömegg. Malesevits István, márc. 30. Szabadka. Gross S. fia ellen esődb. Zottományi Sándor, tömegg. Strasser Lajos, márc. 12. Zombor.

Arverések. Schmidt Anna 934 frtra b. ingatl. márc. 15. Palánka. Boesin Mihály 12 frtra b. ingatl. márc. 29. Tovarisoa (Palánka).

Az Ujvidéken szerb nyelven megjelenő „Zasztava” című lap ellen a kir. főügyészség sajtópört fog indítani lázítás miatt. A „Zasztava” ugyanis múlt hó 6-iki számában felhívást intézett a szerb ifjusághoz, hogy szervezkedjék a magyar iga lerázására. A főügyészség e cikket fogja inkrimálni.

Meghívó. A zombori színház részvénytársasága 1885. évi március hó 1-én délelőtti 10 órakor Zomborban a színház épülethez tartozó új étkezőteremben V. rendes közgyűlést tartja, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyszorzata: 1. Igazgatósági jelentés. 2. Az 1884. évi számadások és mérleg megvizsgálása és jóváhagyása. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. 1 igazgatósági tagnak leköszönése folytán 1 igazgatósági tagnak választása. 5. Igazgatósági tervezet Zombor sz. kir. városa közönségének a színház átadása s ezzel kapcsolatos a részvény értékek esetleges leszállítása. 6. Indítványok, melyek azonban 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez írásban beterjesztendők. Jegyzet. A számadások s a mérleg a t. részvényesek által a közgyűlés előtt 8 napon át Csarsch Sándor könyvelő urnál betekintheők. Zombor, 1885. évi február hó 12-én. A zombori színház részvénytársaság igazgatósága: Szemző Gyula s. k. elnök.

Ritka temetés. Csonopla községében folyó hó 7-én hat éves fitestvér a sirkertbe kivitte a még élő bátyjuk jobb létre szenderült nejeknek hült tetemét. A hét éves fitestvér családi neve: Kopping.

Szabadkán e hó 7-én Mándoky Béla szinigazgató színészi pályájának huszonöt éves fordulóját ülte meg. Ez alkalommal Jókai Mór „Arany ember”-e került színe. A jegyekre már napokkal előbb sok előjegyzés történt.

Az apatini dalárda egyesület f. hó 8-án tartott tisztújító közgyűlésében megválasztottak: elnök Schmausz Endre, alelnök Dombovits Márton, jegyző Elmán Ferenc, pénztáros Resch Miklós, levéltárnok Bogner Antal. Miután az egyesület ez évben 25 éves jubileumát kívánja ünnepelni, úgy e célból 10 tagból álló előkészítő bizottság is megválasztott

Színház.

Kedden f. hó 10-én a színházlátogató közönségnek élvezetes estéje volt; Henry Chivot 5 emeletes bohózatát „Az új háziur”-at adták. A mulató ostobaságokkal tele s teli, de mindazonáltal nem üres bohózat a lehető legmondosabb s kerekded előadásban részesült. A szépszámu közönség halás is volt a szereplők iránt, nem egyszer zajos tapsal adva kifejezést tetszésnek. — A címszerepben Fenyéri, az uborkafára felkapaszkodott bürgert, akinek a háziuraság gondoljai és bajából jó rész kijut, — habár némi modorosságot nem tudott levetkőzni: jól alakította; modorossága alatt azt értjük, hogy nem ritkán szerepköre rovására, önmagát kopirozza. Fenyéri még elég fiatal hozzá, hogy ez egyetlen hibájáról leszokjék. Tiszai Dezső (Bonperere) művészetéhez szó sem fér, az ő játékát nem lehet kritizálni, csak méltatni. Kaczér Nina, Váradiné hibátlanul játszottak. Püspöki jó színész, csak az a kár, hogy hangja nem elég esengő, olykor oly halkán beszél, hogy alig hallani. Gálósi próza szerepben igen hasznavehető színésznek bizonyult, színté azt a tanácsot mernők neki adni, hogy mondjon le a tenoristaságról.

Szerdán Lecocq fülbemászó zenéjű operettje, a „Kis herceg” került színe. Az előadás fénypontja ama jelenet volt, midőn a kis herceg (Nikó Lina) a kis hercegnővel (Rózsa Rózsika) magára maradva el kezd bizalmaskodni. E szerepben a zombori szinpadon Nikó Lina asszonyt másodszer láttuk, de oly bájjal, oly kedves naivitással játsza azt, hogy szívesen megnéznők még huszadszor is, csak az a kár, hogy szerető hitvesét, a kis hercegnőt epedő vallomása, csókja egészen hidegen hagyta, legalább Rózsa Rózsika játékból azt láttuk. Tiszai hatalmas „figura” volt, csak azt nem értjük, hogy a második felvonásban, mint az intézet vitéz védője, miért cserélte fel papi kötösét

szakács uniformissal; ez tudunkkal nincs előírva, de nincs is értelme. Locsarekné dicső ősenek nem váltott szegényére. A színház, dacára a mai napon tartott népköri bankettnek — tele volt. Ebből az a tanúság, hogy van itt publikum, csak jó repertoár és jó színész kell hozzá.
De Zsó.

Szerep és német lapok bajai. Kitüntetés. Sorozás.

Ujvidéken, 1885. február 10-én.

Amint az utolsó levelemben jeleztem, úgy bebizonyult az, hogy a „Naše Doba“ című lap tendenciái bugyborékosak. A lap programjának első pontjai között lehetett olvasni, hogy főelv az állameszme megvédése. Igen ám, de milyen állameszme értett itt a „Naše Doba“? „Grossösterreichisch“, „Grossmagyarisch“, „Clerical“, „Ultramontan“... a ki fizet, oda bűg.

A „Srbski Narod“ hazafias szerb lap igen jól festi le az érdemdús „Naše Doba“-t. Legelőször is Bécsben kopogtattak subventióért, valamivel többet reméltek 30000 frtnál évente, — mikor onnan aztán elmaradt a helyeslő felelet, irtak Carlovitzra a patriarkának, s midőn onnan sem jött pénz, neki rohantak egész dübhel a patriarkának, papizmusról, ultramontanizmusról stb. efféléiről irtak.

Ezen lapnak életképessége egyáltalán nincs, miután helyben 17, a vidéken pedig 47 s így összesen 64 előfizetője van. Egyetlen reményük még a „szerb klub“, — de úgy látszik abból sem esznek, s így legközelebb vagy bezúnteti a lap további működését, vagy nekirohan tüznek-viznek s anarchikus programot tűz zászlajára. Szegény „Naše Doba“ úgy jár mint Boleam csacsija, mely két rakás széna között éhen döglött.

A „Zastava“ illetőleg megjegyzi a „Srbski Narod“, hogy sokan intézték azon kérdést a „S. N.“ szerkesztőjéhez, vajjon miért nevezi a „Zastava“ anarchikusnak s miért nem mint eddig véresnek. Erre „S. N.“ azt feleli, hogy Mihály szerb fejedelem erzsákos halála óta, kinek meggyilkoltatásán a „Zastava“ akkori szerkesztősége melegen vett részt, mindeddig a „Zastava“ forradalmat, vért predikált, most azonban, mióta a szerkesztőség Oberdank, Stellenmacher stb. meghitt barátjaiból áll, azóta a „Zastava“ is anarchikus. „S. N.“ szerint azonban az újvidéki anarchisták és a bécsi, londoni, new-yorki anarchisták között van különbség, m. p. mialatt a bécsi, londoni, brüsseli és new-yorki tesvérek dynamittal, glycerinnal bombákkal dolgoznak, addig az újvidékiek a „gajdás“ zenekísérete mellett borral telt poharakat és üvegeket vágnak egymás fejéhez, — bizonyosan azért, hogy tisztuljon az agyvelő és hogy aztán képesek legyenek „tisztá“ fejjel újabb cikkeket írni a „Zastava“-ba.

A „Srbsko Kolo“ úgylátszik nagy bajjal és pechhel dolgozik. Nemrég meghalt felelős szerkesztője Dimitrievics Mihály volt nyomdász; akkor nagy zavart volt az újság dolgozó társai és tulajdonosai. A bajból őket az elhunytak testvére Dimitrievics István helybeli kereskedő kisegíté, a mennyiben a szerkesztő- és kiadó címét magára vállalta. Most azonban ezen kereskedő-szerkesztő fizetését beszüntette, megbukott. Neje a kiadást magára vállalta, de honnan kapnak majd szerkesztőt?

A „Neusatzer Zeitung“-nak úgylátszik, hogy kifogyott a szussza! M. hó 31-én megjelent lapja — kivéve a szabadelvű párt ellen írt fertelmeseit — igen mérsékelten dudál. Tudjuk különben miért gombolja magát oly erősen, erről azonban annak idején. — A helybeli polgári kaszinó azt határozta volna el — úgy hallom — hogy jelenleg még a „Neusatzer Zeitung“-ot ki nem utasíthatja (!!!) de amint az előfizetési idő (január-junius) lejárt s a „Herr Redakteur“ a lapot addig más színezetben nem tünteti elő, akkor a lapra többé előfizetési nem fog. (Auch gut!)

Mult levelemben a dolgot elhamarkodva egypár szót kihagytam, a mi azután félreértésekre hagyott tért. U. i. a „Bács-Bodrogher Presse“ szerkesztőjeül Fuchs Károly jeles tehetségű fiatal barátomat jeleztem, — pedig azt akartam írni, hogy Fuchs Károly, a „B.-B. P.“ szerkesztőségének legjelesebb tagja s hogy mindaddig, míg Fuchs Károly a szerkesztőségre befolyással bír, a „B.-B. Presse“ hazafias és értelmes irányban fog megjelenni. Ennyit erről. F. hó 1-én a „B.-B. Presse“ vezércikkben Bende Imre országgy. képviselőnknek az országházban mondott — s tetszésel fogadott — beszédét közli.

Igen kedvezőleg hatott Ujvidék hazafias polgárságára azon hír, hogy Frankl István, magyar gimnáziumunk derék, érdemes igazgatója Ó felsége által a Ferenc József-rend lovagkeresztjével kitüntettetett. Meltöbb egyént e kitüntetés soha sem fog ékesíteni, miután Frankl úgy mint igazgató, úgy mint közpolgár is kitűnő egyén. Szívvel örülünk és gratulálunk neki.

Az újoncok Ujvidék városában f. évi március 2-ik, 3-ik és 4-ik napjain fog tartatni.

r. l.

Szántova, 1885. évi febr. hó 11-én.

A f. é. febr. hó 1-én tartott iskolaszéki gyűlésen örömmel volt szerencsénk tapasztalni, miszerint vannak községünkben annak valódi javát felismerő, haladó korunk követelményeit kellőképen méltányolni tudó vezéregyéniségek. — Jótékonyan hatott a község javát igazán szívükön hordozó elemekre községi iskolaszékünk említett napon tartott ülésének azon kellemes epizódja, midőn Grosser Géza aljegyző nemes szívének sugallását követve, 15 frtot tett le az elnök kezeibe azon kéréssel, miszerint azt a jobb tanulók közt szorgalomra való serkentés céljából, jutalom gyanánt kiosztani méltóztatnék. Ha e nemes emberbaráti tény után egy sajnós pillanatot vetünk azon lármás hazafiakra, kik bár hasonlíthatatlanul kedvezőbb anyagi helyzetben vannak, sivar lelkük a szép példán lelkesülni még sem tud, önkénytelenül is azon vágyó óhaj gerjed bensőnkben, vajha az ily szép lelkű fiatalemberek minél előbb kedvezőbb anyagi helyzetbe jutva, fokozódott buzgalommal fejthetnék ki reményekre jogosító működésüket.

Rokon lelkek megértik egymást. A népnevelés magasatos ügyéért hasonló felekkel lelkülettel buzgó plébános, Grün Xav. Ferenc, melegen köszöntet mondva a nemes keblű fiatal embernek példás áldozatkésziségeért, 20 frtot vón elő és szintén a fennevezett célra áldozatul hozta a népnevelés oltárára. Fölösleges mondanom, miszerint a dolgot iránt elfogulatlanok osztatlan tetszés és elismeréssel üdvözölték a két lelkes tanügybarátot.

Iskolaszéki gyűlésről lévén szó, per tangensem megenlitem, hogy egy szomszagos iskolaszéki tag realisabb oldalról fogván föl a dolgot, gyűlés után azon véleményének adott kifejezést, miszerint az említett 35 frtot jobb lett volna, közös akaratú, szép egyetértésben — meginni. Mely praktikus észjárásról tanuskodó nyilatkozatot a fulusi iskolaszékek pártolónak nagyobb öröme ideiklatni ezennel szerencsénk vagyon.

A hatodik honvédszászlóalj Bácsmegegyében 1848-ban.

Szalkay Gergely honvédőrnagy és zászlóaljparancsnok emlékirataiból közli: Dudás Ödön.
(Folytatás.)

Igy mulattuk magunkat egész 18-ikáig és semmi különös nem történt, minthogy 12-én reggel korán néhány ágyúlovás riasztott bennünket fegyverbe. A szerbek, t. i. ijesztgetni akarván bennünket, vagy próbálni, ha nem lennének-e szívesek egy kicsikét elfutni, hogy ók Verbaszt kirabolhassák, valami 6 ágyúval kijöttek szenttamási fészükéből. De miután nem tartották tanácsosnak közel jöni hozzánk, már messziről elkezdtek pufogatni, hogy fussunk; és miután látták, hogy mi bizony futni nem akarunk, hanem anélkül, hogy visszalövdöznénk, még inkább feljök közelgetünk, nem vették tréfára a dolgot és jobbnak látták az irhát elhordani s ismét bejünni ürgelyukaikba.

Augusztus 13-án mintegy 200 újoncot kaptunk a 10-ik zászlóaljtól, zsiros szájú debreceni fiukat, kikkel, miután kissé nyersebbek voltak, csakugyan több bajunk is volt, mint a többivel mindnyájával addig, míg őket is katonai rendre szoktathattuk.

17-én Aulich, akkor alezredes a 2. sz. Sándor gyalogezrednél, később magyar tábornok, szemlét tartott zászlóaljunk felett és mind a katonák tartás, mind a pontosan kivitt hadmozdulatokra nézve teljes meglegedését és a tisztikarnak köszönetét nyilvánította.

Aug 18-án délután huszárok, honvédek, nemzetőrök, ágyúk és löszeres szekerek, harci dalok között hosszú vonalokban lépdeltünk Kis-Kér felé.

Vitézeink szemeiben égett a harcvágy s mindegyik számlálgatta, hány szerbet fog holnap megenni? Estenden a kis-kéri nyomáson telepedtünk le, hol Wohlfahrt tábornok nézett meg bennünket, kit többé nem is volt szerencsénk láthatni, mert másnap a csata után, jobbnak látta tüstént felszedni a sátorfát, mi pedig nem sokat könyeztünk érette.

19-én mintegy 2 óra lehetett éjfél után, midőn a hadserg megindult.

Kis-Kéren keresztül csak csendes és kimért léptekkel haladhattunk a túriai úton. Ünneplés néma csend ualagott az egész vonalon, csupán a ménék prüszkölése és az ágyúk lassu csörtetése voltak hallhatók. Sötét volt az éj is, és már jó tova haladtunk, midőn kelet felől egy vékony homályos szürkület kezdett felderülni és a Szent-Tamársól Szőregen át Temerin felé vezető úton balra fordultunk; s midőn tűnni kezdett az éj homálya, Szent-Tamás láttuk néma csendben állani előttünk.

Azonban jobbköz felől, Turia és Szent-Tamás között hirtelen sűrű porfelleg emelkedett s hosszú vonalban láttunk sebes vágatva robogni kocsikat be Szent-Tamársra, de köztük és közöttünk a csatorna árka nyúlt.

Hanem innen a csatornán bömbölve nyargalt egy falka marha, üzelve néhány szerb lovas által, melyet ferge huszáraink megpillantván, valami hatan nosza neki eresztették szellőparipáikat és mikor már csaknem a városba vezető hidra értek volna, miután vitéz pásztoraik nem vevén tréfára a dolgot, jobbnak látták marhák nélkül elnyargalni, a megrémült baromcsapatot karikába kapták s visszafordították és mitsem törődve a sáncokból utáruk kioldozott ágyú- s pusgagolyók süvöltésével, szerencsésen elkergették, csupán 5-6 darab marha esett el és sebesült meg. Az egész mintegy 180 darab volt és a szerbek gyomra sirva nézett a kövér falatok után.

A sor azonban ránk is került; ötödfél óra lehetett reggel. Melletünk balról egy fél, 6 fontos ágyúüteg állott és félszázad Lenkey huszár. A német tábornokok pedig oly kegyelettel viseltek irántunk, hogy noha ellenséges lovaságnak nemcsak híre nem volt, hanem gondolni sem lehetett arra, hogy a szerbek lyukaikból kibújjanak, mégis osztálytömegekben parancsoltak bennünket felállani, hogy az ellenséges golyók minél több rombolást tehesenek közöttünk.

Jött az első golyó, elsivított fejünk fölött; honvédeink pedig sapkáikkal „jó reggelt“ s „eljente“ integettek feléje és előre nyomultunk. Jött a második, és a szép ifju huszárhadnagyot báró Fiáthot lesodrotta lováról, — negyednapra halt meg Kis-Kéren, — és mi előre nyomultunk. Jött a harmadik és lesujtott két honvédünket, az egyik tüstént meghalt, a másik hátravetett sebei bekötése végett, — és mi előre nyomultunk.

Mikor már annyira közel voltunk a sáncokhoz, hogy az ágyúgolyók vagy fejünk fölött füttyöltek el, vagy előttünk mélyen a földbe fúrdtak és már rohanni akartunk (nehogy a hős tábornokok tervét kijátszuk, kik bennünket vagy megszalasztatni, vagy megsemmisítettetni céloztak), akkor sebes vágatva jött egy nyargonc messziről kiabálva: „vissza!“ és nekünk vissza kellett mennünk azon helyre, hol leginkább ki voltunk téve a golyók járásának és ott kellett állnunk déli 11 óráig, mint élettelen testek mozdulatlanul, mint áldozatra rendelt baromoknak, anélkül, hogy legkevesebbet is tennünk engedtek volna.

Szivarra gyujtottunk, füttyörésztünk s néztük percnként, hogy kit fog ismét elsöpörni közülünk egy irgalmatlan golyó? Nem egyszer történt hogy egy, hol egyik, hol másik tömegünk közepébe csapott le, mint karvaly a csibék közé és ismét felröppent, anélkül, hogy valakit megsértett volna, melyet öröm és kacaj kísért szerencsés utjára.

A melletünk működő ágyúkat kétszer váltották fel ujjakkal, miután vagy löszereik, lovaik vagy tüzeik megfogytak, és mi és a huszárok még mindig ott állottunk, néztünk jobbra is, néztünk balra is, hogy jön-e már parancs: előre! és addig néztünk, addig néztünk, hogy egyszer délfelé csakugyan jött a parancs, hogy: „hátra!“

Mintegy 8 halottunk és 15-16 sebesültünk volt és hátrább mentünk annyira, hogy már kívül voltunk a lőtávonon s itt ismét megállottunk, azt hívé, hogy ha majd kissé nyugszunk és falatozunk, ismét előre fogunk menni, s még majd ezután lesz valami.

Ekkor jött hozzánk Bechtold, és mosolygva mondá német-magyarul: „ti vitéz honvédek vagytok! derék fiuk, a tüzet dicsőül állottátok ki; tömegeitek úgy állottak: mint megannyi erdők s én bámultam rajtatok. Most Ó-Kérré mentek és ott 10 akó bort s egy ökröt fogtok kapni!“

Ennek természetesen honvédeink örültek s csak azt mondták, hogy inkább szerbekkel szerettek volna jóllakni s azok vértől megrészegedni; csak azt fájlalták, hogy tüstént nem rohanhattak a sáncokra, mivel a túlrészen még egyre dörgöttek az ágyúk, ropogtak a puskák, mert az ifju hős Bakonyi e pillanatban vívta a sáncokat és még sem engedték, hogy segílyére siessünk; sőt azért parancsoltak vissza, hogy az ellenség oda fordithassa egész erejét. Átok emlékeitekre hitvány árulók!

Ebből megítélhető tehát, miért volt Szent-Tamás bevehetetlenek kürtölve? holott Perczelnek nem volt harmadrésnyi ereje sem, mikor elrombolta, mint ekkor Bechtoldnak volt. És mégis bevehetetlen volt Szent-Tamás!

4 óra lehetett délután, mikor Ó-Kérré megérkeztünk, kifáradva testben és lélekben. Testben az álmatlanság, a 24 óráig tartó talpalás, hőség és éhség, lélekben pedig a boszuság miatt: látva mint hiúsulnak meg legszebb reményeink, mint vagyunk martalékul dobova gaz, áruló vezérek szeszélyeinek! Nem volt többé bizalmunk, nem nyugodt kedélyünk.

Elszállásoltak bennünket a helységben; engemet őrnagyunkkal a szerb pópá házához adtak.

Sötét, visszataszító tekintetet vetett ránk egy vén szakállas ember, mikor bementünk a szobába s én visszaborzadtam gyanus képétől; sehogysem érezhettem magamat otthonosan. Még mosdóvizért is csaknem fél óráig kellett várunk.

Míntha ki lett volna halva az egész ház; a vén pópán kívül senkit sem láthatunk, ez is került bennünket amennyire csak lehetett. Ebéd-ről vagy szomjunk olthatásáról még csak szó sem volt; a ronda fogadó tüstént megtelt honvédekkel, de ott se lehetett semmit sem kapni. S a mi még leginkább boszantott, a vén pópának dacossága volt, ki mindent megtagadott tőlünk, bármit is kértünk készpénzért. Végre már nem tűrhettünk szemtelenségét s haramia tekintetét, főnökömnem nem hagyam békét, míg hátat nem fordítottunk a gyilkosok barlangjához hasonlítható fészeknek és áthordózkodtunk a jegyzőhöz.

Ez becsületes magyar ember lévén, pénzünkért szívesen ellátott bennünket mindennel, noha itt sem volt gazdasszony, csupán egy szakácsné, mivel — mint mondá — nejét bátorság végett Szabadkára küldötte rokonaihoz.

